

ویژه کارکنان شهرداریها، دهیاریها و شوراهای اسلامی شهر و روستا

انواع روش‌های تأمین مالی

بحث تأمین مالی به‌خصوص در کشورهای در حال توسعه از اهمیت دوچندانی برخوردار است؛ کشورهای در حال توسعه به منظور پیشرفت در عرصه‌های مختلف اقتصادی نیاز به منابع مالی فراوان دارند. در این کشورها برخی از پروژه‌ها را با تأمین مالی داخلی می‌توان انجام داد اما در پروژه‌های مهم و زیرساختی مورد نیاز کشور که امکان تأمین منابع کامل آن توسط دولت فراهم نیست، مانند پروژه‌های نفتی، گازی، پتروشیمی و بسیاری از صنایع دیگر برای توسعه زیرساخت‌ها برخورداری از منابع خارجی بسیار جدی است.

تأمین مالی پروژه‌ها چه مربوط به بخش دولتی باشد و چه بخش خصوصی یا از طریق منابع داخل کشور صورت می‌گیرد یا از طریق جذب منابع خارجی. در هر کدام از این روش‌ها گزینه‌های مختلفی وجود دارد

که کارفرمای پروژه با توجه به نیاز خود از یکی از این دو روش، پروژه خود را تأمین مالی می‌کند.

در نوعی تقسیم‌بندی روش‌های تأمین مالی داخلی، در دو گروه تأمین مالی کوتاه مدت و بلند مدت مورد مطالعه قرار می‌گیرد. تأمین مالی کوتاه مدت برای پشتیبانی سرمایه‌گذاری موقت در دارایی‌های جاری مورد استفاده قرار می‌گیرد که می‌توان به روش‌های اعتبار تجاری، وام‌های بانکی، وام‌های مؤسسات مالی تجاری و صدور اسناد تجاری اشاره نمود که در ادامه توضیح داده خواهد شد.

مهم‌ترین ابزارهای ویژه تأمین مالی بلندمدت نیز عبارت است از سهام عادی، سهام ممتاز، اوراق قرضه، اوراق مشارکت، اوراق بهادار قابل تبدیل به اوراق مشارکت یا اوراق قرضه که در ادامه هر کدام از این روش‌ها به تفصیل بررسی می‌شود.

در تقسیم‌بندی دیگری، روش‌های تأمین مالی را به دو گروه روش‌های استقراری و روش‌های غیر قرضی تقسیم‌بندی می‌نمایند. در روش‌های غیر قرضی، برگشت اصل و سود از سوی سیستم بانکی و یا دولت تضمین نمی‌شود و ریسک برگشت سرمایه و منابع به عهده سرمایه‌گذار است. روش‌های غیر قرضی همان روش‌های سرمایه‌گذاری هستند. در روش سرمایه‌گذاری تأمین‌کننده منابع مالی (سرمایه‌گذار) با قبول ریسک ناشی از به‌کارگیری منابع مالی در فعالیت یا طرح

موردنظر، برگشت اصل و سود منابع سرمایه‌گذاری شده را از عملکرد اقتصادی طرح انتظار دارد.

تأمین مالی از هر منبعی و از هر روشی موجب بدهکار شدن شرکت به اعضای خارج از آن می‌شود. البته لازم است به این نکته توجه شود که بدهکار بودن تا نسبت مناسبی از سرمایه شرکت، معمولاً یک مزیت برای آن شرکت محسوب می‌شود. هر چه میزان نرخ بازده موردنظر بدهکاران خارج از شرکت کمتر باشد، بدهی شرکت کمتر خواهد بود. برای اینکه این نرخ بازده در حد معقول و نه خیلی زیاد باشد، صاحب سرمایه باید نسبت به برآورده شدن حداقل سود موردنظر خود مطمئن باشد. این سطح اطمینان به‌عنوان ریسک شناخته می‌شود. هرچه ریسک شرکت کمتر باشد، نرخ بازده مورد انتظار وام‌دهنده یا سرمایه‌گذار کمتر می‌شود. در بهترین شرایط این نرخ ۲ تا ۳ درصد بیشتر از اوراق قرضه دولت در آن مقطع زمانی است. البته صندوق‌های حمایتی و سرمایه‌گذاری ریسک‌پذیر با نرخ‌های پایین‌تر نیز اقدام به اعطای وام می‌کنند. برای مثال صندوق‌های سرمایه‌گذاری ریسک‌پذیر با اعطای سرمایه‌های زمان‌بندی شده به فرد کارآفرین از او حمایت می‌کنند و در صورت شکست طرح تقاضای ضرر و زیان یا هزینه‌های انجام‌گرفته تا آن مقطع را نمی‌کنند. خوشبختانه در کشور ما این صندوق‌ها در مراحل اولیه فعالیت خود هستند.

منابع مالی اولیه شرکت‌ها و شهرداری‌ها برای اجرای پروژه‌های خود شامل موارد ذیل می‌باشد.

- ۱- درآمدها و منابع
- ۲- دارایی‌های نقدی و غیرنقدی
- ۳- کمک‌ها شامل کمک‌های دولتی، مردمی و بین‌المللی

با توجه به محدود بودن منابع فوق، می‌بایست به سمت تأمین مالی پروژه‌ها از انواع روش‌های نوین تأمین مالی حرکت نمود. تاکنون با ترکیب‌های مختلفی انواع روش‌های تأمین مالی معرفی شده‌اند که اهم روش‌های تأمین مالی در قالب تقسیم‌بندی ذیل بیان می‌گردد:

۱. اوراق بهادار
۲. سرمایه‌گذاری مشارکتی
۳. تأمین مالی خارجی
۴. تسهیلات بانکی
۵. تهاتر